

Mortalita zhoubných nádorů v regionech ČR

VERZE 1.3

Metodický popis

Autorský kolektiv:	Jan Mužík ¹ , Denisa Krejčí ¹ , Michaela Cvanová ¹ , Petr Klika ¹ , Jiří Jarkovský ¹ , Klára Benešová ¹ , Daniel Klimeš ¹ , Martin Komenda ¹ , Ladislav Dušek ¹
Recenzenti:	
Datum vytvoření dokumentu:	
Datum schválení poradou vedení UZIS:	3. 8. 2023
Citace:	Mužík J., Krejčí D., Cvanová M., Klika P., Jarkovský J., Benešová K., Klimeš D., Komenda M., Dušek L. Mortalita zhoubných nádorů v regionech ČR. <i>Národní zdravotnický informační portál</i> [online]. Praha: Ministerstvo zdravotnictví ČR a Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR, 2023. Dostupné z: https://www.nzip.cz/clanek/1771-zhoubne-novotvary-mortalita-regiony . ISSN 2695-0340.
Datová sada dostupná na:	https://www.nzip.cz/datova-sada/171

1 Popis datové sady

1.1 Základní informace

Datová sada „Mortalita zhoubných nádorů v regionech ČR“ umožňuje analýzu mortality na novotvary v ČR a krajích. Zdrojem dat jsou individuální anonymizované záznamy Listu o prohlídce zemřelého (LPZ) validované a korigované podle údajů o mortalitě uvedené v datech Národního onkologického registru (NOR) u vybraných diagnóz.

1.2 Primární cíl

Primárním cílem je poskytnout data pro hodnocení mortality na novotvary na úrovni celé ČR a krajů podle místa bydliště zemřelého.

1.3 Interpretace a informační hodnota

Datová sada umožňuje hodnocení mortality na onkologická onemocnění na úrovni jednotlivých územních celků (celá ČR, kraje) včetně hodnocení epidemiologických trendů od roku 1980 do současnosti, to vše v absolutních počtech a případně stratifikovaně podle pohlaví a věkových skupin.

Ve spojení s populačními demografickými údaji (nejsou součástí této datové sady) umožňují tato data hrubé či věkově standardizované přepočty na populaci v daném čase na daném území.

1.4 Informační limity

Z důvodu ochrany osobních údajů fyzických osob je limitována úroveň detailu popisných charakteristik (geografická lokalizace bydliště do úrovně krajů, věk při úmrtí na 5leté věkové kategorie, diagnózy na 3 znaky MKN10, rok úmrtí a nikoliv datum).

1.5 Příklad použití

Typickým příkladem využití dat je hodnocení mortality na novotvary u vybraných území včetně hodnocení trendů, např.:

- vývoj mortality na nádorová onemocnění ve vybraném regionu;
- srovnání mortality skupin onemocnění v krajích ČR za zvolené období;
- věkově specifická mortalita nádorových onemocnění a její změny v různých časových obdobích.

Příklad konkrétního výstupu:

Mortalita zhoubných novotvarů kromě nemelanomových kožních (C00–C97 bez C44), tedy počet zemřelých na uvedené diagnózy, do roku 2003 mírně rostla, poté pozorujeme mírný pokles a stabilizaci mortality v České republice. V České republice zemřelo na zhoubné novotvary kromě nemelanomových kožních 27 487 osob ročně, tedy 258,9 na 100 000 osob.

1.6 Ochrana osobních údajů a identity právnických osob

Datová sada je připravována v souladu se zákonem 372/2011 Sb. (Zákon o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování) §73 odst. 8 a zákonem 110/2019 Sb. §16.

Pro odstranění rizika identifikace fyzických osob jsou data kompletně anonymizována a neobsahují žádné identifikátory umožňující propojení řádků mezi sebou, jednotlivé řádky souboru jsou tak zcela nezávislé.

Ze stejného důvodu jsou datumové údaje prezentovány pouze v ročním detailu a geografické údaje (bydliště pacienta) pouze do úrovně krajů.

1.7 Klíčová slova

Novotvary, populace, mortalita

1.8 Klasifikace dle EuroVoc

Health statistics, Cancer

2 Technická charakteristika

- Periodicita aktualizace
 - 1 x ročně za uzavřený kalendářní rok.
- Formát datové sady: csv
- Počet záznamů: -
- Počet popisných atributů: 7
- Velikost: -
- Odborný garant: Jan Mužík

3 Zdroj dat

Zdrojem dat pro datovou sadu je databáze Listu o prohlídce zemřelého (LPZ) a u vybraných diagnóz databáze Národního onkologického registru (NOR), které jsou ve správě ÚZIS ČR dle zákona 372/2011 Sb. (Zákon o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování). Výše uvedené zdroje jsou zpracovány do analytické databáze, která je sestavena z dat LPZ a u vybraných diagnóz je korigována údaji z NOR. Zpravodajskými jednotkami primárních dat jsou jednotliví poskytovatelé zdravotních služeb (PZS), kteří hlásí úmrtí pacienta a PZS, kteří diagnostikují anebo léčí pacienty s novotvary.

4 Agregace a transformace dat

Datová sada obsahuje řádková data zemřelých na novotvary. Použité transformace vybírají z datumu úmrtí pouze rok a kategorizují věk pacientů do 5letých věkových kategorií; vše s cílem ochrany osobních údajů.

5 Atributy datové sady

1. ID řádku

- Název parametru: id
- Datový typ: numeric
- Popis parametru: anonymní pořadové id záznamu
- Možné hodnoty: 1 až n

2. Pohlaví

- Název parametru: pohlavi
- Datový typ: numeric
- Popis parametru: pohlaví pacienta
- Možné hodnoty:
 - 1 - muž
 - 2 - žena

3. Kraj bydliště

- Název parametru: kraj_kod
- Datový typ: string 5 znaků
- Popis parametru: kraj bydliště v době zjištění novotvaru
- Možné hodnoty:
 - CZ010 Hlavní město Praha
 - CZ020 Středočeský kraj
 - CZ031 Jihočeský kraj
 - CZ032 Plzeňský kraj
 - CZ041 Karlovarský kraj
 - CZ042 Ústecký kraj
 - CZ051 Liberecký kraj
 - CZ052 Královéhradecký kraj
 - CZ053 Pardubický kraj
 - CZ063 Kraj Vysočina
 - CZ064 Jihomoravský kraj
 - CZ071 Olomoucký kraj
 - CZ072 Zlínský kraj
 - CZ080 Moravskoslezský kraj

4. Diagnóza novotvaru

- Název parametru: diagnoza_kod
- Datový typ: string 3 znaky
- Popis parametru: diagnóza nádorového onemocnění – MKN kód na 3 místa
- Možné hodnoty: viz. číselník diagnóz MKN10 o délce 3 znaky v rozsahu C00–D48

5. Skupina diagnózy novotvaru

- Název parametru: diagnoza_skupina
- Datový typ: numeric
- Popis parametru: skupiny diagnóz novotvarů pro statistická hodnocení
- Možné hodnoty:
 - 1 - ZN hlavy a krku (C00–C14, C30–C31)

- 2 - ZN jícnu (C15)
- 3 - ZN žaludku (C16)
- 4 - ZN tlustého střeva a konečníku (C18–C20)
- 5 - ZN jater a intrahepatálních žlučových cest (C22)
- 6 - ZN žlučníku a žlučových cest (C23, C24)
- 7 - ZN slinivky břišní (C25)
- 8 - ZN hrtanu (C32)
- 9 - ZN průdušnice, průdušky a plíce (C33, C34)
- 10 - zhoubný melanom kůže (C43)
- 11 - nemelanomový kožní ZN (C44)
- 12 - ZN pojivových a měk. tkání a perif. nervů (C47, C49)
- 13 - ZN prsu (C50)
- 14 - ZN hrdla děložního (C53)
- 15 - ZN dělohy (C54, C55)
- 16 - ZN vaječníku (C56)
- 17 - ZN prostaty (C61)
- 18 - ZN varlete (C62)
- 19 - ZN ledviny (C64)
- 20 - ZN močového měchýře (C67)
- 21 - ZN mozku, míchy a jiných částí CNS (C70–C72)
- 22 - ZN štítné žlázy (C73)
- 23 - Hodgkinův lymfom (C81)
- 24 - non-Hodgkinův lymfom (C82–C86)
- 25 - mnohočetný myelom (C90)
- 26 - leukémie (C91–C95)
- 27 - ostatní zhoubné novotvary
- 28 - novotvary in situ (D00–D09)
- 29 - novotvary nezhoubné a neznámého chování (D10–D36, D37–D48)

6. Rok úmrtí

- Název parametru: umrti_rok
- Datový typ: numeric
- Popis parametru: rok úmrtí pacienta
- Možné hodnoty: od 1980 dále

7. Věková kategorie při úmrtí

- Název parametru: umrti_vekova_kategorie
- Datový typ: numeric
- Popis parametru: věk pacienta při úmrtí – kategorie po 5 letech
- Možné hodnoty:
 - 1 - 0-4 let
 - 2 - 5-9 let
 - 3 - 10-14 let
 - 4 - 15-19 let
 - 5 - 20-24 let

- 6 - 25-29 let
- 7 - 30-34 let
- 8 - 35-39 let
- 9 - 40-44 let
- 10 - 45-49 let
- 11 - 50-54 let
- 12 - 55-59 let
- 13 - 60-64 let
- 14 - 65-69 let
- 15 - 70-74 let
- 16 - 75-79 let
- 17 - 80-84 let
- 18 - 85+ let